

Geheim van meer dan 30 gespeende biggen Met alles net dat stapje extra

Tekst: Janet Beekman
Beeld: René Stevens

Wat is er bijzonder aan zeugenhouders die jaarlijks meer dan 30 biggen per zeug spenen? Het is niet zo dat zij alleen topvoerders verstrekken of uitsluitend werken in de nieuwste stallen. Ook is er geen duidelijke lijn te ontdekken in de gebruikte genetica. Wat is dan het geheim? Werken volgens het boekje en net dat stapje extra doen.

Het aantal zeugenbedrijven dat structureel jaarlijks meer dan 30 biggen per zeug speent, is beperkt en wordt geschat op maximaal vijf procent van alle zeugenbedrijven. De zeugenhouders die deze prestatie leveren, zijn andere ondernemers dan zeugenhouders die dat niet doen. Dat is de mening van een groot aantal deskundigen in de sector. Zij verstaan de kunst om met consequent werken het maximale uit hun zeugenstapel te halen. Ook zijn ze bereid om in alles net dat stapje extra te doen. Deze ondernemers zijn te kenschetsen als zeer gestructureerde mensen met veel oog voor detail, waarbij ze ook de grote lijn goed in de gaten weten te houden. Als ze met personeel werken, zorgen ze dat de juiste mensen op de juiste plek werken. Ook verzamelen zij in de regel een team van deskundigen om zich heen, zoals dierenarts, fokkerij- of voedingsdeskundigen. De toppers zijn rasechte managers en ze presteren zo goed, omdat zij erg weinig laten liggen en het eigenlijk op alle fronten beter doen: het geltenmanagement, het dekbeleid, de voeding en simpelweg veel extra aandacht voor hun zeugen en biggen.

Volgens het boekje

Het aantal levend geboren biggen per zeug neemt jaarlijks toe met 0,3 big. Het vraagt steeds meer van zeugen en de managementvaardigheden van zeugenhouders om dit één op één te vertalen naar een groter aantal gespeende biggen per zeug. Onderweg kan er nog veel fout gaan en moet een ondernemer alle zeilen bijzetten om jaarlijks meer dan 30 biggen per zeug te produceren. De zwakste biggen erbij houden is een ware kunst en vraagt net dat stapje extra, in alles. Veel zeugenhouders weten in theorie welke zaken belangrijk zijn, maar in de praktijk komt daar niet altijd alles van terecht. Daadwerkelijk werken volgens het boekje levert de gewenste topprestaties wel. Met

De zwakste biggen erbij houden is een ware kunst en vraagt net dat stapje extra, in alles.

veel structuur en een strak management is het spenen van meer dan 30 biggen per zeug per jaar mogelijk. Belangrijk daarbij zijn een goede eerste worp, een lage biggenuitval, juiste voeding en een kort interval spenen-dekken. Bij een steeds hoger aantal levend geboren biggen is verhoging van de melkgift van de zeug noodzakelijk voor biggengroei en speengewicht. Het management moet daarbij sterk worden gericht op conditiebehoud van de zeug. Daarop heel secuur sturen, maakt een groot verschil tussen bedrijven.

Gelten en dekmanagement

Een goed management van gelten legt een belangrijke basis voor het jaarlijks realiseren van meer dan 30 gespeende biggen per zeug. Een goede eerste worp is bepalend voor een hoog

aantal geboren en gespeende biggen in de volgende cycli. De top-zeugenhouders werken zeer secuur in het management van de opfok en adaptatie. Zij zorgen bijvoorbeeld dat de benodigde vaccinaties van aangevoerde gelten daadwerkelijk op de juiste momenten worden uitgevoerd. En bijvoorbeeld altijd consequent gelten insemineren bij hun derde berigheid om het aantal biggen per worp op te krikken. Aan de huisvesting schort vaak ook weinig. Er wordt gezorgd voor voldoende licht, ruimte en vers water en er wordt strakker gestuurd op beerstimulatie en berigheidscontrole. De ondernemers beginnen eerder met beerstimulatie en besteden er meer tijd aan. Dat leidt tot betere eisprongen en worpgroottes.

Ook een voorzichtige, rustige omgang met de varkens en letterlijk veel contact met de dieren verbetert de reproductieresultaten. De '30-plus-biggen ondernemers' worden door de deskundigen ook gekenschetst als echte diermanagers, die veel in de stal te vinden zijn en graag omgaan met hun varkens. Ze hebben

met een strak dekprotocol eveneens tot betere vruchtbaarheidsresultaten en minder terugkomers. Met een ruime, goed geventileerde en verlichte stal wordt gezorgd voor goede werkomstandigheden om de inseminaties goed uit te voeren. Vervolgens wordt de drachtigheid altijd op een vast tijdstip gecontroleerd. Er is ook veel aandacht voor een regelmatige instroom van jonge gelten en een strikt selectiebeleid van oudere zeugen die onvoldoende productief zijn.

Hygiëne en voeding

Een hoog aantal levend geboren biggen is een eerste voorwaarde om veel biggen te kunnen spenen. Infectieziekten zoals parvo, PRRS en circo kunnen leiden tot een hoger percentage doodgeboorte. Het nastreven van een hogere gezondheidsstatus en secuur de juiste entingen op het juiste moment verkleinen dit risico. Evenals maatregelen om de hygiëne te verbeteren. Dus werken met een hygiënesluis, niet onnodig mensen toelaten op het bedrijf en consequent zeugen wassen en desinfecteren voordat ze in de kraamstal komen.

Voor een goede innesteling van de embryo's in de baarmoeder wordt gezorgd voor rust in de eerste 28 dagen van de dracht en vermijden de zeugenhouders zoveel mogelijk stress bij de zeugen. Dat leidt tot minder terugkomers. Daarnaast is een optimale voeding van drachtige en lacterende zeugen van groot belang. Zoals bijvoorbeeld het verhogen van het voerniveau aan het einde van de dracht naar 2,7 kg per dag voor gelten en naar 2,9 kg voor zeugen (zie voorbeeld van een voerschema). Er bestaan geen standaard voerschema's. Deze zullen altijd op individueel bedrijfsniveau worden gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met ras van de zeug, de gebruikte eindbeer, het seizoen, de gekozen voersoorten, de leeftijdsopbouw van de zeugenstapel en het aantal biggen per zeug.

De bedrijven met meer dan 30 gespeende biggen onderscheiden zich vooral op een nauwkeurige voergift, continu aangepast aan de fase in de dracht en aan de conditie van de zeug. Zij zetten niet per definitie de luxere voeders in, maar sluiten met voersoort en wat kilo's betreft veel preciezer aan op de individuele voerbehoefte. Zij controleren bijna dagelijks de voerschema's en de daadwerkelijke voergiften. Dus consequent de dosator checken en goed instellen. Het meten van spekdiktes is op deze bedrijven een vanzelfsprekend onderdeel. Ook al hebben deze ondernemers veel oog voor detail en ontgaat ze weinig. Zij zullen toch de visuele beoordeling regelmatig toetsen met een objectieve spekdiktemeting om zeker te zijn van

De '30-plus-biggen ondernemers' worden gekenschetst als echte diermanagers die graag met dieren omgaan

hun zaak. Nauwkeurig sturen op conditiebehoud en zeven dagen voor de verwachte werpdatum overschakelen van dracht- naar lactovoer, verhoogt de melkgift en leidt tot een lagere uitval van biggen in de kraamstal. Bij meer biggen wordt meer voer verstrekt. Als blijkt dat de dagelijkse voeropname te laag is, is dat snel gesignaleerd en wordt overgeschakeld op voeders met een hogere energiedichtheid.

Echte diermanagers

De kwalificatie 'echte diermanagers' komt vooral in de kraamstal tot uitdrukking. De zeugenhouders houden intensiever toezicht bij het werpen en grijpen eerder in als het niet helemaal goed gaat. Als het nodig is, verlenen ze hulp bij de geboorte, doen ze meer moeite om zwakkere biggen snel onder een warmtelamp te krijgen en bij het uier te zetten en ze zien erop toe dat ze biest opnemen. Deze extra aandacht verbetert de overlevingskansen van biggen. Ook het overleggen van biggen gebeurt altijd consequent op dezelfde wijze, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de biggen die worden overgelegd ook voldoende biest krijgen. Dus de sterkste biggen naar een andere jonge zeug die net heeft gebigd en voldoende biest heeft.

Diermanagers houden hun dieren continu goed in de gaten en komen direct in actie bij gesignaleerde afwijkingen. In nieuwe stallen is het makkelijker om meer dan 30 biggen te produceren dan in oude stallen. Maar volgens de deskundigen is het echt niet zo dat de toppers alleen maar produceren in de beste stallen. Hier geldt ook weer dat veel controle op klimaatbeheersing en bijvoorbeeld direct de zeugen gaan koelen bij warm weer, veel invloed heeft op de technische resultaten. Iets simpels als bijvoorbeeld zorgen dat zeugen voldoende water van een goede kwaliteit krijgen. Het ligt zo voor de hand, maar hoe vaak gebeurt het ook echt zoals het zou moeten? Het geheim van meer dan 30 biggen per zeug per jaar zit 'm vooral daarin dat alle details in het management kloppen. ←